

55 ГОДИШНИНА НА
ХОЛОКАУСТОТ

**ШАЛОМ
SHELLAM**

GALLERY · THRON ART · BITOLA
MACEDONIA

GALLERIE · TRONE ART · BITOLA
MACEDOINE

GALERIE · THRON ART · BITOLA
MACEDONIA

ГАЛЕРИЈА · ТРОН АРТ · БИТОЛА
МАКЕДОНИЈА

ТЕКСТ ОД ПРОФ.

ГОРЃИ ДИМОВСКИ - ЦОГЕВ БИТОЛА

Нашите, битолски, Евреи се населиле во градов по нивното протерување од Шпанија и Португалија (XV век), каде оформиле свои заедници, воедно и храмовите „Арагон“ и „Португезис“, во кои покрај верски книги се чувале и правни дела, книги на еврејски мудреци, филозофски дела и сл. Споменатите заедници, со тек на време се стопиле во една во чија основа бил шпанскиот јазик со примеси на португалски.

Првобитните 200 семејства, со нови населувања и по пат на природна репродукција се зголемиле, така што во XIX век се забележува бројката од 8.000 - 10.000 Евреи. Тие постепено се интегрирале во градскиот живот на сите полиња, особено на економското во чаршијата преку занаетството и трговијата. Исто така меѓу битолските Евреи постоеле мошне образовани лица како Јосеф Бен Лев (писател), рабините писатели Шеломо Аврам Акоен познат како Моарошах, Шеломо Нахмијас и во почово време Давид Романо (литература), Гастон Гамлид (сликарство) и др. Истовремено за своите културни потреби Евреите во Битола ги имаа следниве организации:

„Хатехија“, „ВИЦО“, фудбалските клубови „Макаби“, „Есперанса“, „Олимпик“, плех оркестар, Библиотеки (приватни и општествена), танцувално друштво и сл.

Живеејќи во исти услови со месното битолско население, Евреите дале видна помош во националната борба односно на ВМРО, чиј истакнат член од Битола бил Рафаел Камхи, во чија куќа одседнувале Даме Груев, Гоце Делчев и кој зел лично учество во Востанието од 1903 г.

Исто така во НОБ битолските Евреи дале голем допринос, како со материјална помош така и со лично учество во борбата со што Естреа Овадија - Мара беше прогласена за народен херој во антифашистичката војна.

Според зацртаниот план на фашистичката политика, Евреите од Битола, на 11 март 1943 година биле депортирани прво во привремениот логор во монополот - Скопје од каде во Полска каде сите биле уништени во логорот Треблинка. Според германските списоци од Битола биле депортирани 3.276 лица, која бројка сигурно не е сигурна. Веројатно биле нешто повеќе.

Денес како спомен од Евреите останале топонимите: мовчето кај Мушон. Еврејска чаршија. Аврата и др. останале и некои од нивните живејалишта, малку сочувани предмети и трајните написи за нив во списанија и книги.

Евреите од Битола се најбројната жртва на олтарот на слободата.

ДОМ НА КУЛТУРАТА
"МАРКО ЦЕЛЕНКОВ"
ПРИЛЕП

ГАЛЕРИЈА - ТРОН АРТ.

ИНТИМА - МАСЛО

КОРАБИ - ТАПИСЕРИЈА

СВЕДОЦИ - МАСЛО

КОРИДА - МАСЛО

ГРАФИКИ: I, II, III, IV, V

МАКЕДОНИЈА I - МАСЛО

ГОЛЕМИОТ ПОРТРЕТ II - МАСЛО

ПЕЈСАЖ - МАСЛО

СОПСТВЕНИЦИ НА ЕВРЕЈСКИ
АНТИКВИТЕТИ - БИТОЛА

ДРУШТВО ЗА НАУКА И УМЕТНОСТ-БИТОЛА

ИСТОРИСКИ ДРУШТВО НА МАКЕДОНИЈА-БИТОЛА

АВРАМОВСКИ КИРО

ЗИСОВСКИ МИХАИЛ

АНАСТАСОВСКИ ТОДОР

ВАСИЛЕВСКИ БЛАГОЈ

АНТИКВАРНИЦА „АМИНТА“ - СКОПЈЕ

ГАЛЕРИЈА „ТРОН АРТ“ - БИТОЛА